

İPEK YOLU ŞEHİRİ KURŞUNLU'NUN COĞRAFYASI

Yazar
Prof. Dr. Bilgin Ünal İBRET

T.C.
KURŞUNLU BELEDİYESİNİN
KATKILARIYLA HAZIRLANMIŐTIR.

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-399-366-5	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
İpek Yolu Şehri Kurşunlu'nun Coğrafyası	47518
Yazarlar	Baskı ve Cilt
Bilgin Ünal İBRET ORCID iD: 0000-0001-9105-7595	Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	Bisac Code
Yasin DİLMEN	SOC015000
	DOI
	10.37609/akya.2781

Kütüphane Kimlik Kartı

İbret, Bilgin Ünal.

İpek Yolu Şehri Kurşunlu'nun Coğrafyası / Bilgin Ünal İbret.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

280 s. : şekil, fotoğ, tablo. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253993665

1. Sosyal Bilimler--Beşeri Coğrafya.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Kurşunlu şehri, Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde Çankırı iline bağlı aynı adla isimlendirilen ilçenin yönetim merkezidir. Yerleşme tarihi oldukça eskilere dayanan şehir; tarihi kayıtlardan, belgelerden ve kalıntılardan anlaşıldığı üzere antik çağlardan günümüze kullanılan yerleşim alanıdır. Kurşunlu şehri, Anadolu'nun doğusunu batısına bağlayan Tarihi İpek Yolu ve Karadeniz kenarındaki Ereğli Limanı üzerinden Çankırı'ya uzanan tarihi yolların kavşak noktasıdır. Şehir, bu stratejik yeri sebebiyle hiçbir zaman önemini yitirmemiş ve kenarında yükselen Anadynata Kalesi ile bölgenin güvenliğini sağlamıştır. Burası tarihi adı "İpek Yolu" olarak bilinen Revan(İran) yolu üzerinde bulunan önemli bir menzil noktasıdır. Orta Asya'da Çin üzerinden İran'a ulaşan, oradan da Anadolu'da Bursa ve İstanbul'a kadar uzanan Tarihi İpek Yolu Kurşunlu şehrinden geçmiştir. Günümüzde de İstanbul ve Bursa üzerinden gelerek Gerede'de birleşen ve Anadolu'nun batısından doğusuna doğru uzanan ana artel olan E-80 Devlet Karayolu Kurşunlu şehrinden geçmektedir. Kurşunlu şehri, karayolu ulaşımında olduğu gibi demiryolu ulaşımında da önemli bir duraktır. Ankara'dan Karadeniz kıyısında Zonguldak Limanı'na kadar uzanan Karaelmas Demiryolu Hattı şehrden geçmektedir. Irmak-Filyos Hattı olarak da bilinen bu hat sayesinde Zonguldak kömür madenleri sahasından çıkarılan kömürler, Karabük(Kardemir) demir-çelik fabrikasına ve orada üretilen demir-çelik ürünleri de başkent Ankara'ya ulaştırılmaktadır.

Kurşunlu şehri, tarihi misyonu içerisinde ulaşım avantajlarını kullanarak bölgenin önemli ticaret merkezlerinden birisi olmuştur. Cumhuriyet Döneminde II. Dünya Savaşı sonrasında münakale imkânlarının artmasıyla sağlık, eğitim hizmetleri Anadolu'nun en ücra köşelerine kadar ulaştırılmıştır. Ülkemizde uygulanan nüfus arttırıcı politikalar ile nüfus artmış, makinalı tarıma geçilerek tarımda kol gücüne olan ihtiyaç azalmış ve böylece tarım topraklarının nüfusu besleyemediği yörelerden şehirlere yoğun olarak göçler yaşanmıştır. Kurşunlu ilçesinde de Kurşunlu şehrine ve ilçe dışına başta Başkent Ankara ve Metropol İstanbul şehirlerine göçler yaşanmıştır. Bu süreçte kendi kırsalından fazla göç alamayan Kurşunlu şehri her ne kadar 2000 yıllarına kadar nüfusunu arttırsa da sonraki yıllarda nüfus gelişimi açısından durağan kalmıştır.

Kurşunlu yöresi ülkemizin en aktif fay hatlarından olan Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunduğu için, tarihi dönemler içerisinde yıkıcı depremler yaşamıştır. Burası, sismik hareketliliğe bağlı olarak daha çok jeolojik ve jeomorfolojik açıdan araştırılmıştır. Bahsedilen konuların dışında fazlaca bilimsel çalışmanın olmadığı yörelerimizden birisi olan Kurşunlu havalisi ile ilgili olarak en detaylı araştırma tarafımdan 2000 yılında hazırlanan “Devrez Havzasının Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası” adlı doktora tezidir. Doktora çalışması ile 1995 yılından itibaren detaylı olarak incelemeye başladığım ve daha sonra farklı akademik çalışmalarım ile yeterince inceleme fırsatı bulduğum Kurşunlu yöresinin doğal ve beşeri çevre kaynakları tam olarak değerlendirilmemiştir.

Kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına bulunan Kurşunlu yöresi, tarım ve hayvancılık, turizm, ulaşım, madencilik ve sanayiye yönelik potansiyeller açısından zengin ekonomik kaynaklara sahiptir. Bu sebeple uygun proje ve yatırımlarla kalkınmayı yakalayabilecek bir potansiyeldedir. Nitekim son yıllarda ilçenin merkezi olan Kurşunlu şehrinin, yapılan imar ve iskan çalışmaları ve açılan yeni iş sahalarıyla gelişmeye başladığı görülmektedir. Kurşunlu şehrinin kalkınmasına katkı sağlamak için coğrafi özelliklerinin ve potansiyellerinin ortaya konulması amacı ile hazırlanan bu çalışmada, Kurşunlu şehri ile ilgili “Devrez Havzasının Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası” adlı doktora tezinde verilen bilgiler yeni araştırmalarla desteklenerek günümüze uyarlanmıştır. Böylece ilgili tezde verilen akademik bilgiler toplumun, araştırmacıların ve ilgili kurumların kullanımı açısından daha kolay ulaşılabilir hale getirilmiştir. Bu açıdan kitabın hem literatüre ve hem de şehrin tanıtımına katkı sağlayacağı beklenmektedir.

“İpek Yolu Şehri Kurşunlu'nun Coğrafyası” adının verildiği bu kitapta, Kurşunlu ilçesinin geneli ile birlikte Kurşunlu şehri incelenmiştir. Coğrafya biliminin sistematığı içerisinde hazırlanan kitap üç ana bölümden oluşmaktadır. Kitabın birinci bölümünde ilçenin fiziki coğrafya özelliklerinden olan Jeolojik ve Jeomorfolojik özellikler, iklim, hidroğrafya, toprak ve doğal bitki özellikleri incelenmiştir. İkinci bölümünde ilçenin beşeri coğrafya özellikleri incelenmiş, bu bağlamda nüfus ve yerleşme konuları çeşitli açılardan ele alınmıştır. Üçüncü bölümünde ise Kurşunlu şehrinin kuruluş ve gelişmesi, arazi kullanımı ve şehirsell fonksiyonları araştırılmıştır. Bu amaçla kitabın son bölümünde şehrin tarım, hizmet, yönetim, eğitim ve kültür, sağlık, ulaşım, ticaret ve sanayi fonksiyonları ortaya konularak şehir içi arazi kullanışı hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

Kitabın hazırlanması süreci içerisinde ilçenin kamu kurum ve kuruluşlarından gerekli bilgi ve verilerin alınmasında yardımlarını gördüğüm T.C. Kurşunlu Kaymakamlığı'na, Kurşunlu şehri ile ilgili bilgilerin elde edilmesinde ve çalışmanın kitap haline getirilmesinde desteğini esirgemeyen T.C Kurşunlu Belediyesi ve Sayın Başkanı Dt. Şakir Kaymak'a, Kurşunlu'lu Kastamonu Merkez Kuzyaka İlkokulu İdarecisi İsmail Dereli'ye, arazi çalışmalarında ve çalışmanın her safasında bulunarak bana gönülden yardımcı olan Kurşunlu sevdalısı Kurşunlu Milli Eğitim Müdürü Sayın Ebuzer Kalemoglu'na ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

Araştırmacılara, meslektaşlarıma ve yörenin kalkınmasına katkı sağlaması dileğiyle.

*Prof. Dr. B. Ünal İBRET
Kastamonu-2023*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
A. Araştırma Sahası Yeri ve Sınırları	1
B. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
BÖLÜM 1	
FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	5
1.A. Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikler	5
1.B. İklim Özellikleri	16
1.1. Giriş	16
1.2. İklim Elemanları	22
1.2.1. Sıcaklık	22
1.2.2. Basınç ve Rüzgârlar	31
1.2.3. Nem ve Bulutluluk	34
1.2.4. Yağışlar	40
1.3. Yağış Etkinliği	49
1.C. Hidrografik Özellikler	54
1.D. Toprak Özellikleri	67
1.E. Doğal Bitki Örtüsü Özellikleri	74
BÖLÜM 2	
BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	81
2.A. Nüfus Özellikleri	81
2.1. Nüfusun Genel Özellikleri	81
2.2. Nüfus Miktarı ve Artışları	86
2.3. Nüfus Hareketleri	106
2.3.1. Doğumlar ve Ölümler	106
2.3.2. Göçler	109
2.3.2.1. Dış Göçler	111
2.3.2.2. İç Göçler	113
2.4. Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Özellikleri	121
2.4.1. Nüfusun Cins ve Yaş Yapısı	121

2.4.2. Aile Büyüklüğü	134
2.4.3. Nüfusun Diğer Sosyal Özellikleri	136
2.5. Nüfusun Dağılışı.....	140
2.B. Yerleşme Özellikleri	143
2.1. Yerleşmenin Başlıca Özellikleri	143
2.2. Yerleşmenin Tarihi Gelişimi	146
2.3. Yerleşme Adları	171
2.4. Yerleşme Şekilleri.....	177
2.4.1. Devamlı Kır Yerleşmeleri.....	179
2.4.1.1. Köy Yerleşmeleri.....	179
2.4.1.1.a. Kuruluş Yerlerine Göre Köyler	181
2.4.1.1.b. Yükselti Basamaklarına Göre Köyler	184
2.4.1.1.c. Dokularına Göre Köy Yerleşmeleri.....	187
2.4.1.1.d. Ekonomik Faaliyetlerine Göre Köy Yerleşmeleri.....	188
2.4.2 Geçici Kır Yerleşmeleri	192
2.4.2.1. Yayla Yerleşmeleri ve Yaylacılık.....	193

BÖLÜM 3

KURŞUNLU ŞEHİRİ VE FONKSİYONLARI.....201

3.A. Kurşunlu Şehri	201
3.1. Giriş	201
3.2. Kurşunlu Şehrinin Kuruluş ve Gelişmesi	204
3.3. Kurşunlu Şehrinin Şehir İçi Arazi Kullanım Durum	227
3.4. Kurşunlu Şehrinin Fonksiyonları	233

SONUÇ VE ÖNERİLER.....251

KAYNAKÇA.....267

BÜLTENLER, RAPORLAR, ANSİKLOPEDİLER, İNTERNET KAYNAKLARI VE HARİTALAR.....271

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (1977). *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi*, Cilt: I, Cem Yayınevi, İstanbul, s.97-105.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve Değişme*, İst. Üniv. Ed. Fak. Yay. No: 2573, İstanbul, s.21.
- Akkuş, A. (1980). *Devrez Çayı Vadisi'nin Jeomorfolojisi*, K.T.Ü. Yay. No:109, Trabzon, s.11.
- Akok, M. (1953). "Çankırı'nın Eski Evleri". *Arkitekt* (7-8). s.142-153
- Aksoy, E. (2016). "1919-1955 Yılları Arasında Türkiye'nin Nüfus Yapısı ve Uygulanan Nüfus Politikaları", *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 0, Sayı: 24, Ankara, s. 27-44.
- Aktan, R. (1978). *Türkiye İktisadî, Cilt: I*, Ank. Üniv. Siyasal Bilgiler Fak. Yay. No: 425, Ankara, s.116.
- Aktaş, E. (2019). 1902 "Çankırı Depremi: Deprem Etkileri ve Afet Yönetimi", *OTAM*, 46 /Güz, s. 15-39.
- Aktürk, S. (2020). *Tanzimat'tan Birinci Dünya Harbi'ne Çankırı Sancağı (1839-1914)*. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Tezi, Çankırı, s.64.
- Alagöz, A.C. (1984). *Türk Yer Adları Üzerine Bazı Düşünceler*, Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yay., No:60, Ankara, s.11.
- Alagöz, C.A. (1993). "Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları", Ankara Üniversitesi, *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Ankara, s.1.
- Ardel, A. (1964). "Batı Karadeniz Bölgesinde Morfolojik Müşahedeler", İst. Üniv. Coğrafya Enst. Derg. Cilt:7, Sayı: 14, İstanbul, s.67.
- Aşıkpaşaoğlu Tarihi. (1985). Hazırlayan: N. Atsız, Ankara, s.100.
- Atalay, İ. (1987). *Türkiye Jeomorfolojisine Giriş*, Ege Üniv. Yay. No: 9, İzmir, s.100.
- Atalay, İ. (1994). *Türkiye Coğrafyası*, Ege Üniv. Basım ISBN 975-95527, İzmir, s.116.
- Ayhan, B. (1984). *Çankırı (Tarih-Coğrafya-Ekonomi)*, Neyir Matbaası, Ankara, s.29.
- Ayhan, B. (2012). *Çankırı Camileri-Türebeleri-Şifalı Suları*, Yeni Gün Ofset Matb., Çankırı, s.45.
- Baydil, E. (1994). *Gökırmak Havzasının Coğrafyası (Beşeri ve İktisadî bakımdan)*. İst. Üniv. Sos. Bil. Enst. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul, s.72.
- Bayhan, A. A., Salman, F. ve Çelik, A. (2010). "Çankırı/Korgun-Kurşunlu Kervan Yolu Üzerine Tespitler". *Sanat Dergisi* (10). s.1-14.
- Baytu, S. (1939). *Sümer ve Etilerde Ziraat ve Hayvancılık*, Yüksek Ziraat Enst. Yay., Sayı:50, Ankara, s.21-31.
- Bosch, E. (1942). *Helenizm Tarihinin Ana Hatları I.*, İstanbul, s.113.
- Burney, C.A. (1956). *Northern Anatolia Before Classical Times*, Anatolian Studies-VI, London.
- Cahen, C. (1984). *Anadolu'da Türkler*, Tercüme: Y. Maran, Emek Matbaası, İstanbul, s.106-107.
- Cuinet, V. (1895). *La Turquie d'Asia*, Paris, s.477-560.

- Çelik, O., Çetiner, S. (2019). “Türkiye Ekonomisinde Kalkınma Planları ve Kalkınma Planlarındaki Söylem Değişiklikleri”, *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences* Vol: 2, Issue: 3. s.125
- Çelik, A. (2007). “Hatıralarla Sıbyan Mektepleri”, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı: 27, Erzurum, s.126-127.
- Darkot, B. (1972). *Türkiye İktisadi Coğrafyası*, İst. Üniv. Coğ. Enst. Yay. No:51, İstanbul, s.60
- Darkot, B. (1968). *Türkiye İktisadi Coğrafyası*, İst. Üniv. Coğrafya Enst. Yay., No:51, İst., s.131-132.
- Demiray, K. (1990). *Temel Türkçe Sözlük*, İnkılâp Kitapevi, İstanbul, s.856.
- Dönmez, Y. (1990). *Umumi Klimatoloji ve İklim Çalışmaları*, İst. Üniv. Yay. No: 3648, İstanbul, s.7.
- Emiroğlu, M. (1975). “Türkiye Coğrafi Bölgelerine Göre Şehir Yerleşmeleri ve Şehirli Nüfus”, *Ankara Üniv. D.T.C.F. Coğ. Arst. Enst. Yay Coğ. Araş. Derg. s.7*. Ankara, s.127-128.
- Ener, K. (1958). *Tarih Boyunca Adana Ovasına Genel Bir Bakış*, Bugün Matbaası, Adana, s.41-42.
- Ergenç, Ö. (1973). “XVII. Yüzyılın Başlarında Ankara İktisadi Tarihine Ait Araştırmalar”, *Türk İktisat Tarihi Semineri*, Ankara, s.162.
- Ergenç, Ö. (1988). “18. Yüzyılda Osmanlı Sanayii ve Ticaret Hayatı”, *Bellekten*, Cilt: LII, Sa.203, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.s.516-517.
- Erinç, S. (1957). “Türkiye’de Akarsu Rejimlerine Toplu Bir Bakış”, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 17, İst., s.93.
- Erinç, S. (1984). *Klimatoloji ve Metodları*, İstanbul Üniversitesi Yay., No:3278, İstanbul, s. 295.
- Faroqhi, S. (1983). *On Yedinci Yüzyıl Ankara’sında Saf İmalatı*, Ö.L. Barkan Armağanı, İFM 41/1-4, İstanbul, s.2.
- Gökoğlu, A. (1952). *Paflagonya*, Doğrusöz Matbaası, Kastamonu, s.10, 243.
- Göney, S. (1975). *Büyük Menderes Bölgesi*, İstanbul Üniversitesi Yay., No:1895, İstanbul, s.279.
- Göney, S. (1976). *Adana Ovaları-I*, İstanbul Üniversitesi Yay. No:2162, İstanbul, s.72.
- Göney, S. (1987). *Türkiye Ziraatının Coğrafi Esasları*, İstanbul Üniv. Yay., No:2600, İstanbul, s.75.
- Göney, S. (1995). *Şehir Coğrafyası I*, İstanbul Üniversitesi Yay., No: 3908, İstanbul, s.145-149.
- Hacısalihioğlu, İ.Y. (1995). “Geleneksel Türk Şehri Safranbolu”, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı.30, s.422.
- Honigmann, E. (1970). *Bizans Devletinin Doğu Sınırı*, Tercüme: F. Işıltan, s.5.
- İbrahimgil, A., Akyol, H. S. (2023). “Çankırı Kurşunlu Çarşısı Han Yapısı Belgeleme ve Restitüsyon Analizi” *Journal of Architecture, Arts and Heritage (JAH)*, Vol. 2, Issue 3, s.192-193.
- İbret, B.Ü. (2000). *Devrez Havzasının Beşeri ve Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası*, Marmara Üniv. Sos. Bil. Enst. Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- İbret, B.Ü. (2003). “Çankırı’da Köy Adları Üzerine Coğrafi Açından Bir İnceleme”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 7, İstanbul s.53-80.
- İbret, B.Ü. (2007). “Türkiye’de Yeni Gelişen Bir Termal Turizm Merkezi: Çavundur Kaplıcası”. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 0(18). Erzurum, s.135-163.

- İbret, B.Ü., Topal, E. (2020). “Köy adları açısından bir inceleme: Kastamonu Merkez köy adları”, *Turkish Studies-Language*, 15(1). s.471-472.
- İlter, F. (1988). “Ulaşım Açında İrmak Kenarı Bir Yerleşme: Osmancık”, *Belleten*, Cilt: LII, Sayı:203, Ankara, s.567.
- İnalçık, H. (1960). “Bursa I, XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair ve Sikalar”, *Belleten*, Cilt:24, Sayı:93, Ankara, s.50.
- İzıbrak, R. (1986), *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, s.340.
- İzıbrak, R. (1996). *Türkiye I*, MEB, Yayın No: 196, İstanbul, s.326.
- Kankal, A. (1993). *Tapu-Tahrir Defterlerine Göre 16. Yüzyılda Çankırı Sancağı*, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, s.28.
- Karaboran, H. (1984). “Türkiye’de Mevki Adları Üzerine Bir Araştırma”, *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, s. 97.
- Karaboran, H. (1989). “Şehir Coğrafyası ve Şehirseller Fonksiyonlar”, *Fırat Üniv. Derg. (Sosyal Bilimler)*, Cilt.3, Sayı:1, Elazığ, s. 81-118.
- Karal, E. Z. (1943). *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı (1831)*. Başvekalet Umum Müd., Ankara, s.147.
- Kaygusuz, İ. (1984). *İlgaz (Olgassys) dan İki Yazıt ve Kimiatene*, Türk Tarih kurumu Basımevi, Ankara, s.61-62.
- Keleş, R. (1983). *Türkiye’de Kentleşme, Konut ve Gecekondu*, Gerçek Yayınevi, İstanbul, s 6.
- Ketin, İ. (1962). *Türkiye Jeoloji Haritası, (Sinop Paftası) İzahatnamesi*, MTA, Ankara, s.20-26.
- Kökten, K. (1948). “1947 Yılı Tarih Öncesi Araştırmaları”, *Belleten*, Sayı:45, Ankara, s.223-226.
- Kökten, K. (1952). “Anadolu’da prehistorik Yerleşmelerin Dağılımları Üzerine Bir Araştırma”, *DTCF Dergisi*, Cilt:10, Sayı:3-4, Ankara, s.200.
- Kökten, K. (1963). “Karain’in Türkiye Prehistoryasında Yeri”, *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı:22-23, Ankara, s.19.
- Kurter, A. (1982). *Kastamonu ve Çevresinin Doğal Görünümü*, İ.Ü.Edb. Fak. Yay. No:2930, İstanbul, s.39.
- Matthews, R., Glats, C. (2009). *At Empires’ Edge: Project Paphlagonia: Regional Survey In Nort Central Turkey*, British Institute at Ankara. BIAA Monograph, 44, s.76.
- Mercil, E. (1985). *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, Güryay Matbaacılık, İstanbul, s.251.
- Nişancı, A. (1989). “Orta Karadeniz Bölümünde Mevsimlik Hava Tipleri Bakımından Önemli Devreler”, *Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 1, Sayı:1, Ankara, s. 69.
- Oakes, H. (1958). *Türkiye Toprakları*, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği Neşriyatı, No:18, Ege Üniv. Matbaası, İzmir, s.35.
- Orhunlu, C. (1987). *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık, İstanbul, s.35.
- Özçağlar, A. (1997). *Türkiye’de Belediye Örgütlü Yerleşmeler(Kasabalar-Şehirler)*. Ekol Yayınevi, Ankara, s.1-7.
- Özçelik F. (2017). “1944 Bolu-Gerede Depremi ve Sonuçları”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt:12, Sayı: 2, s.91-113.
- Özey, R. (2002). *Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği*, Aktif Yayınevi, İstanbul, s.43.
- Özgen, Y. (2015). *Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırma Merkezi Arşiv Kataloğu*, Cilt: 1, Yeni Gün Ofset Matbaacılık, Çankırı, s. 324.

- Özgür, M. (1996). “Yeni İlçe Merkezlerinin Fonksiyonel Bakımdan Gösterdiği Özellikler”, *DTCF Türkiye Araştırmaları Dergisi*, s.12.
- Polonyalı Simeon. (1964). *Polonyalı Simeon'nun Seyahatnamesi (1608-1619)*. Çev: Hrand. D. Andreasyan, İst. Üniv. Edb. Fak. Yay. No: 1073, İstanbul, s.85.
- Satılmış, S. (2020). “Çankırı'nın Tarihsel Depremleri(1875-1900)”. *Mütefekkir* 7/14, s.599-611. <https://doi.org/10.30523/mutefekkir.849991>.
- Sevim, A., Yücel, Y. (1990). *Türkiye Tarihi-I*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, XIII. Dizi, Ankara, s.22.
- Sezen, T. (2017). *Osmanlı Yer Adları*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayın No: 26, s.496.
- Strabon, (1987). *Coğrafya (Anadolu)*. Çeviren: A.Pekman, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, Antik Kaynaklar Dizisi: 1a, İstanbul, s.16.
- Sümer, F. (1999). **Oğuzlar**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., ISBN:975-498-130-2, İstanbul, s.427.
- Şahin, C., Doğanay, H. (1999). *Türkiye Coğrafyası*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Öğretmen Kitapları Serisi, No:4, Ankara, s.150.
- Şahin, C. (2005). *Türkiye Fiziki Coğrafyası*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, s. 55.
- Şahin, İ. (1993). «Çankırı» Maddesi, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt: VIII, İstanbul, s. 216-218.
- Şenyürek, M., Bostancı, E. (1958). “Hatay Vilayetinde Prehistorya Araştırmaları”, *Belleten*, XXII, Ankara, s.149-155.
- Tanoğlu, A. (1966). *Nüfus ve Yerleşme*, İst. Üniv. Yay. No: 1183, İstanbul, s.29.
- TDK, (2005). *Türkçe Sözlük. (11. bs.)*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Tuncel, M. (1980). “Türkiye’de Kent Yerleşmesinin Tarihçesine Toplu Bir Bakış”, İst. Üniv. Coğ. Enst. Derg., Sayı: 23, İstanbul, s. 125-127.
- Tunçdilek, N. (1980). “Türkiye’de Kır Yerleşmesinin Gelişimi ve Evrimi”, İstanbul Üniv. Sosyal Bil. Enst. Dergisi, Sayı: 23’den ayrı baskı, İstanbul, s. 7.
- Tunçdilek, N. (1986). *Türkiye’de yerleşmenin Evrimi*, İst. Üniv. Yay. No:3367, İstanbul, s.3.
- Turan, O. (1971). *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Cilt:1, Turan Neşriyat, İstanbul, s.492.
- Turan, R. (1988). “Selçuklular Döneminde Kastamonu”, *Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu*, Tebliğler, Ayyıldız Matbaası, Ankara, s.5.
- Tümertekin, E. (1994). *Beşeri Coğrafya Giriş*, İstanbul. Üniv. Yay. No: 3819, İstanbul, s.142.
- Tümertekin, E. (1972). *Türkiye’de Şehirleşme ve Şehirsiz Fonksiyonlar*, İst. Üniv. Yay. No: 1840, İstanbul, s.23.
- Türkoğlu, Ö. (1999). *Kastamonu Vilayet Salnamelerinde Çankırı Sancağı (1869-1903)*. Çankırı Valiliği Yayını, Çankırı s. 486-487.
- Umar, B. (1988). *Paflagonya*, Ak Yayınları Kültür Kitapları Serisi, 3-15, İstanbul.
- Üçok, A. (1930). Çankırı Tarihi, Çankırı Vilayet Matbaası, Çankırı, s.159.
- Üner, S. (1972). *Nüfus Bilim Sözcüğü*, Hacettepe Üniv. Yay. No: 17, Ankara, s.77.
- Ünlü, A. (2001). Çankırlı Şehit ve Gaziler, Çankırı Belediyesi Yayınları, Çankırı s.21
- Yaman, T. M. (1935). *Kastamonu Tarihi (XV. Asrın sonlarına kadar)*, Ahmed İhsan Matbaası Ltd., Kastamonu, s. 9.
- Yıldırım, T., Sipahi, T. (2009). “2007 Yılı Çorum ve Çankırı İlleri Yüzey Araştırması”, 26. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Cilt 3, Ankara, s. 91-106.

- Yinanç, H. M. (1944). *Selçuklular Devri Türkiye Tarihi-I*, İstanbul, s.33.
- Yurtseven, A. (2013). “XIX. yüzyılın ortalarında Kurşunlu Kazası’nın sosyal durumu”. *International Journal of Human Sciences*, 10(1). s.805.
- Yücel, T. (1961). “Türkiye’de Şehirleşme Hareketleri ve Şehirsiz Fonksiyonlar”, *Türk Coğ. Derg.*, Yıl:XVI, Sayı:20, Ankara, s.23-36.
- Yücel, Y. (1988). *XIII-XV. Yüzyıllarda Kuzey Batı Anadolu Tarihi, Çobanoğulları-Candaroğulları Beyliği-I*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VII. Dizi, Sayı:74, Ankara, s.33.

BÜLTENLER, RAPORLAR, ANSİKLOPEDİLER, İNTERNET KAYNAKLARI VE HARİTALAR

- AFAD. (2021). İl Afet Risk Azaltma Planı, T.C Çankırı Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Çankırı, s. 63.
- Batı Karadeniz Havzası Toprakları. (1972). Köy İşleri Bakanlığı Yay. No:189, Ankara, s.33.
- Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı. (2017). *Kömüre Giden Demiryolu*, Proje Raporu, Ankara.
- Çankırı İli Toprak Kaynağı Envanter Raporu. (1972). Topraksu Genel Müdürlüğü Çankırı İl Raporu, Ankara, s.11.
- Çankırı Kültür Envanteri. (2014). Çankırı Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, ISBN: 978-605-149-624-5, Sonsöz Matbaası, Ankara, s. 472.
- Çetinel, S. (2015). *TR82 Bölgesi Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi*, 2013-RP-10/44, Salmat Basım Yayıncılık, ISBN: 978-605-84995-5-3, Ankara, s.8.
- Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (1994). *Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri*, No:438 Yay. No:20, Ankara.
- Devrez Kızlaryolu Projesi Planlama Raporu. (1986). D.S.İ 5, Bölge Müdürlüğü. Ankara. DİE. (2002), 1927,1935,1940,1945,1950,1955,1960,1965,1970,1975,1980,1985,1990,2000), *Genel Nüfus Sayımları*, Başbakanlık DİE Yay.
- DİE. (1998). *1990 Çankırı İli Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri*, DİE Yay. No:2151, Ankara.
- DMİGM. (2020), Rasat Sonuçları (Çankırı, Çerkeş, Ilgaz, Kurşunlu, Tosya, Kastamonu), Ankara.
- EİEİ. (1970-1994), *Akım Yıllıkları*, EİEİ Yay. Ankara.
- Göyünç, N. (1997). “Hâne”, TDVİA, c: 15, TDV Yayınları, İstanbul, s. 552.
- HGK. 1/100.000 Ölçekli Kastamonu (G30) Paftası, Ankara.
- İlgürel, M. (1993). “Celâli İsyânları Maddesi”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:7, İstanbul, s.252.
- Kastamonu Vilayet Salnamesi-I. (1869). s.37.
- Kızılırmak Havzası Toprakları. (1974). Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı Yay., No:203, Ankara, s.3.
- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (1981), Çankırı Köy Envanter Etütleri, Ankara.

- Kurşunlu İlçe Çevre ve Sağlık Komisyonu. (2023). İlçe Çevre ve Sağlık Komisyonu Raporu.
- Kurşunlu İlçe Tarım Müdürlüğü. (2023). *Briefing Raporu*. MTA, 1/500.000 Ölçekli Sinop Jeoloji Haritası, Ankara.
- Özbayrak, G.H., Özgür, R. (1991). “Kurşunlu-Çavundur (Çankırı) Alanının Jeolojisi, Jeomorfoloji ve Jeotermal Enerji Olanakları”, *MTA Rapor No: 10449*, Ankara, s.1.
- Tosya Belediyesi. (1976). Çalışma Raporu ve Tosya Tarihi, Tosya Belediyesi Yayınları, s.51.
- URL1. (2023). <https://omnesviae.org/#TPPlace2117>
- URL2. (2023). <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>
- URL3. (2023). <http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/>
- URL4. (2023). <https://rino.com.tr/hakkimizda/uretim-tesisleri>
- URL5. (2023). <https://www.kuzka.gov.tr/basinda-detay.asp?H=874&Haber=cankiridakituz-yolu-yeni-kultur-rotasi-olacak>
- Yurt Ansiklopedisi. (1982). Çankırı Maddesi, Cilt:3, İstanbul, s.1947.
- Yücel, Y. (1993) “İsfendiyaroğulları Maddesi”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Cilt:7, s.146-149.